

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ
«ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ»

Πώς γίνεται ένας νόμος-πλαίσιο για την τριτοβάθμια εκπαίδευση;

Η ορθολογική διαδοχή των βημάτων για την σύνταξη ενός νόμου-πλαισίου θα ήταν οι νομοπαρασκευαστές και ο νομοθέτης:

- α) να εξετάσουν τις παγκόσμιες τάσεις και πρακτικές της λειτουργίας των ΑΕΙ
- β) να εντοπίσουν τις σημερινές και μελλοντικές ανάγκες αν όχι για την αναβάθμιση, τουλάχιστον για την επιβίωση των ακαδημαϊκών ιδρυμάτων στις επόμενες δεκαετίες
- γ) να εξετάσουν τα αποτελέσματα των ιδρυματικών και τμηματικών αξιολογήσεων της Α.Δι.Π., καθώς και εκείνα των διεθνών κατατάξεων και να καταγράψουν τις υπάρχουσες αδυναμίες όχι μόνο των οικονομικών όρων (που έχουν γίνει απαγορευτικοί), αλλά και των θεσμικών περιορισμών που συχνά είναι ιδιαίτερα επιβαρυντικοί
- δ) να εξετάσουν τις σχέσεις κόστους-οφέλους του σημερινού συστήματος για τις κοινωνικές ομάδες που το χρησιμοποιούν και να προβλέψουν τις μεταβολές που θα μπορούσαν να επέλθουν από την τροποποίηση των όρων λειτουργίας του
- ε) να εκπονήσουν ένα σύστημα που να είναι βιώσιμο, δίκαιο και αποδεκτό και να το θέσουν σε διαβούλευση για όσο χρόνο χρειάζεται ώστε να βεβαιωθεί ότι έχει συζητηθεί σε βάθος και έχουν απαλειφθεί οι περισσότερες πιθανές πηγές δυσλειτουργίας
- στ) να εξασφαλίσουν τους θεσμικούς και οικονομικούς όρους για την λειτουργία του, να θέσουν προδιαγραφές για την ποιοτική βελτίωσή του και να παρακολουθήσουν την εξέλιξη του με κατάλληλους και συμπεφωνημένους δείκτες ώστε να διαπιστωθεί αν η νομοθετική πρωτοβουλία επηρέασε θετικά ή αρνητικά την υφιστάμενη κατάσταση.

Συντάχθηκε το υπό συζήτηση νομοσχέδιο με αυτά ή με παρόμοια κίνητρα και κριτήρια;

* Μέλη: Λουκία Αθανασάκη (Κοσμήτορας Φιλοσοφικής Σχολής), Νίκος Χανιωτάκης (Κοσμήτορας Σχολής Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών), Γιώργος Κοντάκης (Κοσμήτορας Ιατρικής Σχολής), Δημήτρης Μυλωνάκης (Κοσμήτορας Σχολής Κοινωνικών Επιστημών), Ευφημία Τάφα (Κοσμήτορας Σχολής Επιστημών Αγωγής)

Η γενική διάρθρωση του σχεδίου νόμου φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα σε σύγκριση με τον ισχύοντα νόμο.

	Ν. 4009/2011, όπως ισχύει		Σχέδιο νόμου
ΚΕΦ.	ΤΙΤΛΟΣ	ΚΕΦ.	ΤΙΤΛΟΣ
A	ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ (1-4)	A	<i>Ο ίδιος</i> (1-6)
B	ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΑΕΙ (5-6)	B	<i>Ο ίδιος</i> (7-8)
Γ	ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΑΕΙ (7)	Γ	<i>Ο ίδιος</i> (9-11)
Δ	ΟΡΓΑΝΑ ΤΩΝ ΑΕΙ ΚΑΙ ΤΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΥΣ (8-13)	Δ	<i>Ο ίδιος</i> (12-29)
Ε	ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ – ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ (14-15)		
ΣΤ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΑΕΙ (16-29)		
Z	ΣΠΟΥΔΕΣ (30)		
	Α΄: ΠΡΩΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ (31-37)		
	Β΄: ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ (38)	ΣΤ ¹	ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΑΙ ΤΡΙΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ (30-45)
	Γ΄: ΤΡΙΤΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ (39)		
	Δ΄: ΚΟΙΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΠΟΥΔΕΣ (40-48)		
Η	ΦΟΙΤΗΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ (49-55)		
Θ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΩΝ ΑΕΙ (56-63)		
Ι	ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (64-75)		
ΙΑ	ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (76-82)		
		Z	ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (46-47)
		χ.α.	ΕΙΔΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΚΟΝΔΥΛΙΩΝ ΕΡΕΥΝΑΣ ΑΕΙ, ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ (48-69)

¹Λείπει από την αρίθμηση του ν/σ το κεφ. Ε΄.

Όπως φαίνεται στον πίνακα, παραπάνω, ΔΕΝ ρυθμίζονται και άρα εξακολουθούν να διέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία, μεταξύ άλλων θέματα αξιολόγησης και πιστοποίησης ποιότητας, θέματα προσωπικού και θέματα του πρώτου κύκλου σπουδών.

Άρα, το σχέδιο νόμου δεν αποτελεί πλήρη νόμο-πλαίσιο.

Επιπλέον, έχει συνταχθεί με τρόπο που θα επιτείνει τη σύγχυση σχετικά με την ισχύουσα νομοθεσία και θα καταστήσει ακόμα δυσχερέστερη τη συνολική κωδικοποίησή της.

Ειδικότερα, το σχέδιο νόμου

- Επαναλαμβάνει και τροποποιεί διατάξεις χωρίς να αναφέρεται στην αντικατάστασή τους (καταργούμενες διατάξεις).
- Δεν περιλαμβάνει μεταβατικές διατάξεις, οι οποίες στις πολλές περιπτώσεις είναι απολύτως απαραίτητες.²

Θεωρώντας ότι τα τέσσερα πρώτα κεφάλαια του ισχύοντος νόμου αντικαθίστανται στο σύνολό τους, προκύπτει η κατάργηση του Συμβουλίου Ιδρύματος (ΣΙ). Ωστόσο, από την ολική αντικατάσταση των κεφαλαίων αυτών παράγονται επιμέρους ασάφειες και αβεβαιότητες.³

² Ενδεικτικά: μετάβαση στο νέο καθεστώς πρυτάνεων-αντιπρυτάνεων, θέματα δεύτερου και τρίτου κύκλου σπουδών.

³ Ενδεικτικά:

- Γίνεται αναφορά σε «φοιτητές μερικής φοίτησης» (ν/σ, αρ. 2β), αλλά παραλείπεται ο ορισμός τους (ν. 4009/2011, αρ.2β)
- Το αρ. 5 του ν/σ, «ίδρυση, συγχώνευση, κατάτμηση, μετονομασία, κατάργηση και μεταβολή έδρας Α.Ε.Ι. – Παραρτήματα Α.Ε.Ι.» σε συνδυασμό με το αρ. 10 του ν/σ, «ίδρυση και μεταβολές Σχολής, Τμήματος και Τομέα», αντικαθιστούν και καταργούν τις παρ.6-9 του άρθρου 7 του ν. 4009/2011 όπως ισχύει, αλλά είναι ασαφές το καθεστώς των επόμενων παραγράφων του ίδιου άρθρου του ισχύοντος νόμου (7.10-12).
- Από το αρ. 9 του ν/σ, «Σχολές, Τμήματα, Τομείς», λείπει ο κρίσιμος προσδιορισμός του Τμήματος: "Το Τμήμα αποτελεί τη βασική εκπαιδευτική και ακαδημαϊκή μονάδα του Ιδρύματος ... Το Τμήμα αποτελείται από το σύνολο των Καθηγητών, ..." (ν. 4009/2011. αρ. 7.2, όπως ισχύει).

Ακαδημαϊκό άσυλο

Επαναφέρεται το «ακαδημαϊκό άσυλο», με τη διατύπωση του ν. 3459/2007 («νόμου Γιαννάκου»). Για την ακρίβεια, η παράγραφος 1 του άρθρου 3 («Ακαδημαϊκές ελευθερίες») του ν/σ⁴ είναι συμπλήρωμα των παραγράφων 1 και 3 (σε παραλλαγή) του ν. 3459/2007.⁵

Η παράγραφος 2 του άρθρου 3 ορίζει ότι η δημόσια δύναμη επεμβαίνει αυτεπαγγέλτως «σε περιπτώσεις πλημμελημάτων και κακουργημάτων» και «σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση μετά από απόφαση του Πρυτανικού Συμβουλίου» (ν/σ. αρ. 3.2., υποχωρώντας από το ν. 4009/2011, αρ.3.2: «Σε αξιόποινες πράξεις που τελούνται εντός των χώρων των ΑΕΙ εφαρμόζεται η κοινή νομοθεσία»,⁶ αλλά μένοντας ένα βήμα μπροστά από το νόμο Γιαννάκου, σύμφωνα με τον οποίο «Επέμβαση δημόσιας δύναμης χωρίς την άδεια του αρμόδιου οργάνου του Α.Ε.Ι. [τ.ε. του Πρυτανικού Συμβουλίου] επιτρέπεται μόνον εφόσον διαπράττονται αυτόφωρα κακουργήματα ή αυτόφωρα εγκλήματα κατά της ζωής (ν. 3459/2007, αρ.3.6)).

⁴ **Ν/σ, αρ. 3.1:** «Στα Α.Ε.Ι. κατοχυρώνεται η ακαδημαϊκή ελευθερία στην έρευνα και στη διδασκαλία, καθώς και η ελεύθερη έκφραση και διακίνηση των ιδεών. Το ακαδημαϊκό άσυλο αναγνωρίζεται για την κατοχύρωση των δημοκρατικών αξιών, των ακαδημαϊκών ελευθεριών στην έρευνα και στη διδασκαλία, την ελεύθερη διακίνηση των ιδεών, την προστασία του δικαιώματος στη γνώση, τη μάθηση και την εργασία, έναντι οποιουδήποτε επιχειρεί να το καταλύσει»

⁵**Ν. 3459/2007, Άρθρο 3**

Ακαδημαϊκές ελευθερίες και ακαδημαϊκό άσυλο

1. Στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα κατοχυρώνεται η ακαδημαϊκή ελευθερία στην έρευνα και διδασκαλία, καθώς και η ελεύθερη έκφραση και διακίνηση των ιδεών.
2. Δεν επιτρέπεται η επιβολή ορισμένων μόνον επιστημονικών απόψεων και ιδεών και η διεξαγωγή απόρρητης έρευνας.
3. Το ακαδημαϊκό άσυλο αναγνωρίζεται για την κατοχύρωση των ακαδημαϊκών ελευθεριών και για την προστασία του δικαιώματος στη γνώση, τη μάθηση και την εργασία όλων ανεξαιρέτως των μελών της ακαδημαϊκής κοινότητας των Α.Ε.Ι., και των εργαζομένων σε αυτά, έναντι οποιουδήποτε επιχειρεί να το καταλύσει.

⁶Η πλήρης διατύπωση του ν. 4009/2011, άρθρο 3, «Ακαδημαϊκή ελευθερία»:

1. Στα Α.Ε.Ι. κατοχυρώνεται η ακαδημαϊκή ελευθερία στην έρευνα και τη διδασκαλία, καθώς και η ελεύθερη έκφραση και διακίνηση των ιδεών.
2. Σε αξιόποινες πράξεις που τελούνται εντός των χώρων των Α.Ε.Ι. εφαρμόζεται η κοινή νομοθεσία.
3. Από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου καταργούνται το άρθρο 2 του ν. 1268/1982 (Α' 87) και οι παράγραφοι 1 έως και 7 και 9 του άρθρου 3 του ν. 3549/2007 (Α' 69).

Οργανισμός / Εσωτερικός Κανονισμός

Παρά την εξαγγελία του αντιθέτου, διατηρείται η πρόνοια περί *Οργανισμού (και Εσωτερικού Κανονισμού)*:

«Οι ειδικότερες αρχές και κανόνες λειτουργίας, η οργάνωση και οι επί μέρους στόχοι κάθε Ιδρύματος, μέσα στο πλαίσιο που καθορίζει ο παρών νόμος, ορίζονται με τον *Οργανισμό* και τον *Εσωτερικό Κανονισμό* λειτουργίας του, σύμφωνα με τα άρθρα 7 και 8, αντίστοιχα» (ν/σ, **αρ. 4.4**)

«Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Οικονομικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, εγκρίνεται ο **Οργανισμός** κάθε Α.Ε.Ι, ύστερα από πρόταση του Πρύτανη, η οποία διατυπώνεται μετά από γνώμη του Πρυτανικού Συμβουλίου και εγκρίνεται από την Σύγκλητο» (ν/σ, **αρ. 7.1**).⁷

Σε σχέση με τον ισχύοντα νόμο, το ν/σ προβλέπει ατροφικότερο Οργανισμό και ενισχυμένο Εσωτερικό Κανονισμό:

	ν. 4009/2011 (αρ. 5 &6)	ν/σ (αρ. 7 & 8)
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ	35 εδάφια	8 εδάφια
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ	14 εδάφια	21 εδάφια

Ειδικότερα, από τις διατάξεις του ν. 4009/2011 απομένουν στο αρ. 7 («Οργανισμός») του ν/σ η «οργάνωση των ακαδημαϊκών, διοικητικών και οικονομικών δομών του Ιδρύματος» (εδ. α), με έμφαση στην «οργάνωση των διοικητικών υπηρεσιών του Ιδρύματος» (εδ. β), η οποία είναι, κυρίως ειπείν, αντικείμενο Οργανογράμματος, καθώς και η σύσταση άλλων επιμέρους υπηρεσιών, συμβουλίων και επιτροπών (εδ. γ-ε). Ωστόσο, στα άρθρα του ν/σ όπου ορίζονται οι αρμοδιότητες των συλλογικών και των μονοπρόσωπων οργάνων προστίθεται στερεότυπα η φράση «και όσες άλλες προβλέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, του Οργανισμού και του Εσωτερικού Κανονισμού του Ιδρύματος».⁸

Μεταφέρεται **από τον Οργανισμό στον Εσωτερικό Κανονισμό** η ρύθμιση θεμάτων όπως: «Τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των καθηγητών και των υπηρετούντων λεκτόρων του Ιδρύματος», «τα δικαιώματα και υποχρεώσεις του λοιπού διδακτικού και εργαστηριακού προσωπικού του Ιδρύματος», «τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των φοιτητών του Ιδρύματος», η «διαδικασία ορισμού και ανάδειξης εκπροσώπων των καθηγητών, των φοιτητών και κάθε είδους προσωπικού στα συλλογικά όργανα του Ιδρύματος, όπου στον παρόντα νόμο δεν ορίζεται», ο «τρόπος διεξαγωγής των εκλογικών διαδικασιών και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την ανάδειξη των μονοπρόσωπων και των συλλογικών οργάνων του Ιδρύματος», «τα ειδικότερα

⁷ Ωστόσο, σύμφωνα με το αρ. 14.2δ του ίδιου ν/σ, το Πρυτανικό Συμβούλιο «εισηγείται στον Πρύτανη τα σχέδια Οργανισμού και Εσωτερικού Κανονισμού του Ιδρύματος, τα οποία υποβάλλονται προς έγκριση στη Σύγκλητο του Ιδρύματος»

⁸ Συγκεκριμένα, για τη Σύγκλητο (13.2), το Πρυτανικό Συμβούλιο (14.2), τη Γενική Συνέλευση Σχολής (17.2), την Κοσμητεία (18.2), τον Κοσμήτορα (19.11), τη Συνέλευση Τμήματος (21.2), τον Πρόεδρο Τμήματος (23.11), τη Γενική Συνέλευση Τομέα (26.2), τον Διευθυντή Τομέα (27.4). Επίσης στον Οργανισμό, ειδικά, ανατίθεται η περιγραφή της οργάνωσης της Μ.Ο.Δ.Υ. του Ε.Λ.Κ.Ε. (56) και ο καθορισμός του «ελάχιστου αριθμού των καθηγητών και υπηρετούντων λεκτόρων που πρέπει να υπηρετούν στο Τμήμα προκειμένου να συσταθούν Τομείς [καθώς] και τα κριτήρια σύστασής τους» (10.4).

θέματα λειτουργίας των συλλογικών οργάνων, των υπηρεσιών, των συμβουλίων και των επιτροπών του Ιδρύματος», πειθαρχικά ζητήματα και ζητήματα δεοντολογίας, η «διαδικασία κατάρτισης του ετήσιου απολογισμού».

ΠΡΟΤΑΣΗ: Με τον Οργανισμό θα έπρεπε να ρυθμίζονται επίσης, κατ' ελάχιστον, η διαδικασία κατάρτισης προϋπολογισμού και προγραμματικών συμφωνιών του Ιδρύματος και οι βασικές αρχές λειτουργίας των προγραμματικών προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών. Επίσης, να προβλέπεται η δυνατότητα και να ορίζονται οι διαδικασίες για την πρόταση από το Πανεπιστήμιο προς το Υπουργείο Παιδείας ίδρυσης, κατάτμησης και συγχώνευσης Σχολών και Τμημάτων, αρμοδιότητα την οποία το νομοσχέδιο αναθέτει στο Υπουργείο Παιδείας «με σύμφωνη γνώμη της Συγκλήτου» (αρ. 10.1-3).

Στον (γενικό) **Εσωτερικό Κανονισμό** του Ιδρύματος προσαρτώνται επιμέρους Εσωτερικοί Κανονισμοί που καταρτίζονται από επιμέρους ακαδημαϊκές μονάδες του, όπως: «Στο πλαίσιο του Εσωτερικού Κανονισμού του οικείου Α.Ε.Ι., κάθε Σχολή και Τμήμα μπορεί να καταρτίζει Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας, ο οποίος εγκρίνεται με απόφαση της Συγκλήτου» (ν/σ, **αρ. 8.4**).

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Πολλά από τα προβλεπόμενα στον Εσωτερικό Κανονισμό των ΑΕΙ αποτελούν αντικείμενα αρμοδιότητας των Τμημάτων. Η μεταβολή του Προγράμματος Σπουδών ενός Τμήματος δεν μπορεί να απαιτεί μεταβολή (και αναδημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως) του Εσωτερικού Κανονισμού του Ιδρύματος.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Στις αρμοδιότητες της Συνέλευσης του Τμήματος (ν/σ, αρ. 21.2) να προστεθεί: «[Η Συνέλευση] εγκρίνει τους κανονισμούς των προγραμμάτων σπουδών του Τμήματος».

Η Σύγκλητος

- Προβλέπεται η συμμετοχή όλων των Προέδρων των Τμημάτων στη Σύγκλητο (ν/σ, **αρ. 13.1**), όπως είναι αναγκαίο για τη σύνθεση του ανώτατου συλλογικού οργάνου του Πανεπιστημίου.
- Στη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Κρήτης θα συμμετέχουν επίσης τρεις προπτυχιακοί και ένας μεταπτυχιακός φοιτητής «με γενική ψηφοφορία από το σύνολο των φοιτητών της οικείας κατηγορίας του Ιδρύματος» και με δικαίωμα ψήφου σε όλα τα θέματα,⁹ τρεις εκπρόσωποι «του λοιπού διδακτικού και εργαστηριακού προσωπικού», και ένας εκπρόσωπος των διοικητικών υπαλλήλων με δικαίωμα ψήφου «σε θέματα που αφορούν σε ζητήματα της οικείας κατηγορίας προσωπικού» (ν/σ, αρ. 13.1)

ΠΡΟΤΑΣΗ: Οι εκπρόσωποι των φοιτητών να ψηφίζουν μόνο για φοιτητικά θέματα και για θέματα σπουδών του κύκλου στον οποίο ανήκουν. Δεν είναι ορθό φοιτητές να αναλαμβάνουν ευθύνες, επί παραδείγματι, για θέματα διοικητικά, οικονομικά και τεχνικά, καθώς και για θέματα του Ε.Λ.Κ.Ε.

⁹ Άρα, με δεδομένη την κατάργηση της Συγκλήτου Ειδικής Σύνθεσης, οι εκπρόσωποι των προπτυχιακών φοιτητών θα ψηφίζουν, μεταξύ άλλων, και για θέματα δεύτερου και τρίτου κύκλου σπουδών.

- Διαπιστώνουμε ότι ενισχύονται οι αρμοδιότητες της Συγκλήτου(34 εδάφια στο ν/σ, αρ. 13.2, έναντι 18 στον ισχύοντα 4009/2011, αρ. 8.20): Μεταξύ άλλων, η Σύγκλητος «εγκρίνει τον ετήσιο τακτικό οικονομικό προϋπολογισμό του Α.Ε.Ι. και το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, τις τροποποιήσεις τους και τον τελικό οικονομικό απολογισμό, ύστερα από εισήγηση του Πρυτανικού Συμβουλίου» (ν/σ, αρ. 13.2ζ) και προηγουμένως «διατυπώνει σύμφωνη γνώμη προς τον Πρύτανη για την κατανομή του συνόλου των πιστώσεων στις εκπαιδευτικές, ερευνητικές και λοιπές δραστηριότητες του Ιδρύματος» (αρ. 13.2δ).

[Οι αρμοδιότητες του καταργούμενου ΣΙ διαμοιράζονται στο Πρυτανικό Συμβούλιο, το οποίο νομοθετείται εκ νέου ν/σ, αρ. 2δ,¹⁰ στη Σύγκλητο¹¹ και στο νεοεισαγόμενοδιδρυματικόΑκαδημαϊκό Συμβούλιο Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας (Α.Σ.Α.Ε.Ε., ν/σ, αρ. 47)].

- Ωστόσο, μέρος της δικαιοδοσίας της Συγκλήτου τίθεται υπό την αίρεση της πρωτοβουλίας του Πρυτανικού Συμβουλίου: Η Σύγκλητος «Συγκροτεί επιτροπές για τη μελέτη ή διεκπεραίωση θεμάτων που εμπíπτουν στις αρμοδιότητές της, ύστερα από εισήγηση του Πρυτανικού Συμβουλίου» (ν/σ, αρ. 13.λ).

ΠΡΟΤΑΣΗ:Να απαλειφθεί οπωσδήποτε η φράση «ύστερα από εισήγηση του Πρυτανικού Συμβουλίου»

- Επισημαίνουμε αντίφαση: «Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Οικονομικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, εγκρίνεται ο Οργανισμός κάθεΑ.Ε.Ι, ύστερα από πρόταση του Πρύτανη, η οποία διατυπώνεται μετά από γνώμη του Πρυτανικού Συμβουλίου και εγκρίνεται από την Σύγκλητο» (αρ. 7.1). Ωστόσο, σύμφωνα με το αρ. 14.2δ του ίδιου νομοσχεδίου, το Πρυτανικό Συμβούλιο «εισηγείται στον Πρύτανη τα σχέδια Οργανισμού και Εσωτερικού Κανονισμού του Ιδρύματος, τα οποία υποβάλλονται προς έγκριση στη Σύγκλητο του Ιδρύματος»

ΠΡΟΤΑΣΗ: Να προβλεφθεί απλώς ότι «Ο Οργανισμός και ο Εσωτερικός Κανονισμός εγκρίνονται από τη Σύγκλητο»

- Επίσης, υπάρχει αντίφαση στην απόδοση δικαιοδοσίας στη Σύγκλητο και στο Πρυτανικό Συμβούλιο μεταξύ των ακόλουθων ρυθμίσεων:

- Η Σύγκλητος «Ασκεί όσες αρμοδιότητες δεν ανατίθενται από τον νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα του Ιδρύματος» (ν/σ, αρ. 13.2λγ), και
- «Όπου στην κείμενη νομοθεσία προβλέπεται λήψη απόφασης, παροχή γνώμης και υποβολή εισήγησης ή πρότασης σε επίπεδο Α.Ε.Ι., η σχετική αρμοδιότητα ανήκει στο Πρυτανικό Συμβούλιο, εφόσον δεν ανατίθεται ρητά σε άλλο όργανο» (ν/σ, αρ. 14.2ι).

¹⁰ Ενδεικτικά, το Πρυτανικό Συμβούλιο «εισηγείται στη Σύγκλητο τη στρατηγική για την ανάπτυξη του Ιδρύματος σε τοπικό, εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο και για την διαμόρφωση της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας του στο πλαίσιο της αποστολής του» (ν/σ, αρ. 14 2α – πβ. ν. 4009/2011, αρ. 8.10^α, όπου η αρμοδιότητα του καταργούμενου ΣΙ)

¹¹ Ενδεικτικά, έγκριση προϋπολογισμού, βλ. παραπάνω, έναντι ν. 4009/2011, αρ. 8.10ζ.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Να απαλειφθεί η δεύτερη εκδοχή. Να παραμείνει μόνο η πρόβλεψη ότι η Σύγκλητος «Ασκεί όσες αρμοδιότητες δεν ανατίθενται από τον νόμο ειδικώς σε άλλα όργανα του Ιδρύματος»

Το Πρυτανικό Συμβούλιο (ν/σ, **αρ.14**), εκτός από τον πρύτανη και τους (τρεις) αντιπρυτάνεις, περιλαμβάνει εκπρόσωπο των φοιτητών και των διοικητικών υπαλλήλων, *αμφότερους με ψήφο επί όλων των θεμάτων*.¹²

ΠΡΟΤΑΣΗ:Οι εκπρόσωποι των φοιτητών και των διοικητικών υπαλλήλων να ψηφίζουν μόνο για θέματα της αρμοδιότητάς τους.

Οι φοιτητές

- εκπροσωπούνται στα συλλογικά όργανα (Σύγκλητο, Πρυτανικό Συμβούλιο, Γ.Σ. Σχολής, Κοσμητεία, Συνέλευση Τμήματος, Γ.Σ. Τομέα)¹³
- δεν συμμετέχουν στην εκλογή μονοπρόσωπων οργάνων (Πρύτανη, Αντιπρύτανη, Κοσμήτορα, Προέδρου Τμήματος, Διευθυντή Τομέα, κ.λπ.)

ΕΡΩΤΗΜΑ:Πώς διενεργούνται οι εκλογές των εκπροσώπων φοιτητών στα συλλογικά όργανα (Σύγκλητο [13.1ε]¹⁴, ΓΣ Σχολής, Κοσμητεία, Συνέλευση Τμήματος, ΓΣ Τομέα);

Εκλογή Πρύτανη και Αντιπρυτάνεων

(α) «Η εκλογή του Πρύτανη και των Αντιπρυτάνεων γίνεται με δύο (2) ξεχωριστά ενιαία ψηφοδέλτια, που περιλαμβάνουν τα ονόματα όλων των υποψηφίων Πρυτάνεων και Αντιπρυτάνεων, αντίστοιχα» (ν/σ, **αρ. 15.2**).¹⁵

¹² Ν/σ, αρ. 14.1: «Το Πρυτανικό Συμβούλιο αποτελείται από: α) τον Πρύτανη, β) τους Αντιπρυτάνεις, γ) έναν εκπρόσωπο των φοιτητών, που υποδεικνύεται και προέρχεται από τους νομίμως ορισθέντες φοιτητές που μετέχουν στη Σύγκλητο και δ) τον εκπρόσωπο των διοικητικών υπαλλήλων που μετέχει στη Σύγκλητο».

¹³ Δεν εκπροσωπούνται στο Διοικητικό Συμβούλιο Τμήματος.

¹⁴ «Οι ανωτέρω εκπρόσωποι των φοιτητών εκλέγονται, μαζί με τους αναπληρωματικούς τους, για ετήσια θητεία εκ των φοιτητών, με δικαίωμα συμμετοχής [βλ. ν/σ, αρ. 2β – αντί «ενεργών φοιτητών», ν. 4009/2011, αρ. 2β], με γενική ψηφοφορία από το σύνολο των φοιτητών της οικείας κατηγορίας του Ιδρύματος» - πβ. για τη Γ.Σ. Σχολής, την Κοσμητεία, τη Συνέλευση Τμήματος, τη Γενική Συνέλευση Τομέα, ν/σ, αρ. 17.1δ, 18.1γ, 21.1γ, 26.1γ, αντίστοιχα. Οι αντίστοιχες πρόνοιες για την εκλογή εκπροσώπων του λοιπού διδακτικού, εργαστηριακού και διοικητικού προσωπικού είναι σαφέστερες: Οι εκπρόσωποι των ανωτέρω περιπτώσεων ... εκλέγονται, μαζί με τον αναπληρωματικό τους, για διετή θητεία, με δυνατότητα επανεκλογής για μία (1) ακόμη θητεία, από ενιαίο ψηφοδέλτιο ανά κατηγορία, με άμεση, μυστική και καθολική ψηφοφορία των μελών της οικείας κατηγορίας προσωπικού του Ιδρύματος» (ν/σ, αρ. 13.1).

¹⁵ Ο Πρύτανης αναθέτει στους εκλεγέντες αντιπρυτάνεις αρμοδιότητες που προσδιορίζονται αυστηρά από το νόμο (ν/σ, αρ. 15.1γ). «Με απόφασή του, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της

ΣΧΟΛΙΟ: Η εκλογή Πρύτανη και Αντιπρυτάνεων με ξεχωριστά ψηφοδέλτια αναιρεί την απαιτούμενη ενότητα της ανώτατης εκτελεστικής αρχής του Πανεπιστημίου.¹⁶ Θα οδηγήσει σε αποδυνάμωση της Πρυτανικής Αρχής και σε επικίνδυνη δυσλειτουργία το Πανεπιστήμιο. Στην ουσία, η ρύθμιση αυτή πλήττει το συνταγματικά κατοχυρωμένο αυτοδιοίκητο του Πανεπιστημίου υπονομεύοντας την ικανότητά του να αυτοδιοικηθεί.

Πρέπει να ελεγχθεί η συνταγματικότητα της διάταξης αυτής, η οποία διασπά την απαιτούμενη ενότητα του ανώτατου εκτελεστικού οργάνου του Πανεπιστημίου.

ΠΡΟΣΘΕΤΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ: Επίσης, εντύπωση προκαλεί ότι ενώ στην περίπτωση του Αναπληρωτή Προέδρου Τμήματος απαιτείται για την εκλογή το 1/3 των ψήφων, αυτό δεν απαιτείται στην περίπτωση του Αντιπρύτανη. Οι Αντιπρυτάνεις θεωρητικά μπορούν να εκλεγούν μόνο με την ψήφο τους.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Στις εκλογές να κατέρχονται, με ξεχωριστά ψηφοδέλτια, υποψήφια πρυτανικά σχήματα, από υποψήφιο πρύτανη και υποψηφίους αντιπρυτάνεις.

(β) Βάσει του εκλογικού αλγορίθμου $[A + (A \times B \times 0.1 / \Sigma B)]$ (ν/σ, αρ. 15.3), το αποτέλεσμα κρίνεται από την ψήφο των καθηγητών και λεκτόρων, εκτός τελείως οριακών περιπτώσεων.¹⁷

ΣΧΟΛΙΟ: Το σκεπτικό του αλγορίθμου είναι δυσδιάκριτο.

(γ) Δημιουργείται υποχρέωση διενέργειας των εκλογών με κάλπη. Ηλεκτρονική ψηφοφορία επιτρέπεται μόνο μετά από δύο άγονες διαδικασίες εκλογής με κάλπη (ν/σ, αρ. 15.7&8).

ΠΡΟΤΑΣΗ: Ο τρόπος διενέργειας των εκλογών να ρυθμίζεται από τον Εσωτερικό Κανονισμό του Ιδρύματος ή/και να αποφασίζεται από τη Σύγκλητο.

Κυβερνήσεως, ο Πρύτανης καθορίζει τον τομέα ευθύνης και τις επιμέρους αρμοδιότητες του κάθε Αντιπρύτανη, καθώς και τη σειρά με την οποία τον αναπληρώνουν ...» (ν/σ, αρ. 15.15)

¹⁶ Μέχρι τώρα τα πρυτανικά σχήματα προσπαθούσαν εξαρχής, δηλαδή ενόψει της θέσης υποψηφιότητας, να συγκροτήσουν μια ομάδα που είχε στοιχεία συμπληρωματικότητας και παρουσίαζε πρόγραμμα με στόχους ακόμη και αν αυτό δεν το απαιτούσε ο προηγούμενος νόμος. Επίσης, με τις εδώ προτεινόμενες ρυθμίσεις, ανατίθεται στον Πρύτανη η κατανομή των αρμοδιοτήτων στους αντιπρυτάνεις (αυστηρά οριζόμενη στις ίδιες διατάξεις – βλ. ν/σ, αρ. 15.1γ) μετά την εκλογή τους, υποχρεωτικά στους τρεις [ή τέσσερις] εκλεγέντες, χωρίς άλλο κριτήριο καταλληλότητας.

¹⁷ Α: το σύνολο των εγκύρων ψήφων καθηγητών και λεκτόρων που έλαβε ο υποψήφιος

Β: το σύνολο των εγκύρων ψήφων του λοιπού διδακτικού και εργαστηριακού προσωπικού και των διοικητικών υπαλλήλων που έλαβε ο υποψήφιος

ΣΒ: το σύνολο των μελών του λοιπού διδακτικού και εργαστηριακού προσωπικού και των διοικητικών υπαλλήλων του Ιδρύματος.

Παράδειγμα: Υποψήφιος πρύτανης που λαμβάνει 120 ψήφους της ομάδας Α και 90 ψήφους της ομάδας Β με $\Sigma B=200$, λαμβάνει 125 ψήφους.

Η προβλεπόμενη εφαρμογή του ίδιου αλγορίθμου στην εκλογή Κοσμήτορα (ν/σ, αρ. 19.2) και Προέδρου Τμήματος (ν/σ, αρ. 23.3) μπορεί, ωστόσο, να φέρει μεγάλη στρέβλωση.

Παράδειγμα: Υποψήφιος Κοσμήτορας ή Πρόεδρος Τμήματος που λαμβάνει 50 ψήφους της ομάδας Α και 3 ψήφους της ομάδας Β με $\Sigma B=4$, λαμβάνει 54 ψήφους. Δηλαδή, οι ατομικές ψήφοι της ομάδας Β μπορεί να βαρύνουν περισσότερο από τις ατομικές ψήφους της ομάδας Α.

(δ) «Αν Αντιπρύτανης παραιτηθεί ή εκλείψει για οποιονδήποτε λόγο, την κενωθείσα θέση καταλαμβάνει, με απόφαση της Συγκλήτου, ο επόμενος στη σειρά εκλογικής κατάταξης υποψήφιος Αντιπρύτανης, για τη χρονική περίοδο μέχρι τη λήξη της θητείας του παραιτηθέντος ή εκλιπόντος Αντιπρύτανη» (ν/σ, αρ. 15.13)

ΠΡΟΤΑΣΗ: Να επαναλαμβάνεται η εκλογή.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι γενικές ρυθμίσεις για την εκλογιμότητα πρύτανη και αντιπρυτάνεων σε δεύτερη θητεία (ν/σ, αρ.15.1δ) μπορεί να εγείρουν ζήτημα συνταγματικότητας και, σε κάθε περίπτωση, περιορίζουν υπερβολικά τη δεξαμενή των υποψηφίων.¹⁸

Τμήμα και Τομέας

- Νομοθετούνται εκ νέου οι **Τομείς** (ν/σ, αρ. 9.3, 10.4)

ΠΡΟΤΑΣΗ: Η «διαίρεση» ή μη του Τμήματος σε Τομείς να εξαρτάται από την έγκριση της Συνέλευσης του Τμήματος.

- Ενισχύεται η **Συνέλευση του Τμήματος**, η οποία αναλαμβάνει και αρμοδιότητα (εσωτερικής) κατανομής κονδυλίων (ν/σ, αρ. 21.2β – βλ. σχόλιο, παρακάτω, «Κατάρτιση και εκτέλεση τακτικού προϋπολογισμού»).
- Η Συνέλευση του Τμήματος αναλαμβάνει και τα θέματα των Β' και Γ' Κύκλων Σπουδών (όμως, ασαφής η διατύπωση στο αρ. 21.2η¹⁹), άρα καταργείται η ΓΣΕΣ για θέματα μεταπτυχιακών σπουδών (βλ. επίσης αρ. 31.1β και 21.3).
- Η Συνέλευση του Τμήματος «καθορίζει το ενιαίο γνωστικό αντικείμενο κάθε Τομέα και αποφασίζει την αλλαγή του γνωστικού αντικειμένου στο οποίο έχει διοριστεί καθηγητής ή υπηρετών λέκτορας, μετά από εισήγηση της Γενικής Συνέλευσης του οικείου Τομέα» (ν/σ, αρ. 21.2γ)

ΠΡΟΤΑΣΗ: Να προστεθεί στο τέλος η φράση «κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου».

- Αποκαθίστανται οι αρμοδιότητες του **Προέδρου του Τμήματος** (ν/σ, αρ. 23.11)
- Επανέρχεται το **Διοικητικό Συμβούλιο Τμήματος**: «Το Διοικητικό Συμβούλιο λειτουργεί σε Τμήματα με περισσότερους από τρεις (3) Τομείς, ενώ, σε αντίθετη περίπτωση, τις αρμοδιότητές του ασκεί η Συνέλευση του Τμήματος» (ν/σ, αρ. 22.1).

ΠΡΟΤΑΣΗ: Να ισχύει σε Τμήματα με τρεις τουλάχιστον Τομείς. Η ενεργοποίησή του ή μη να εναπόκειται σε απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

Παρατήρηση:

¹⁸ Βλ. το σχόλιο του συνταγματολόγου καθηγητή Κώστα Χρυσόγονου στην ηλεκτρονική διαβούλευση του Υπουργείου Παιδείας (9/6/2017, αρ. 15).

¹⁹ Η Συνέλευση «Ασκεί όσες αρμοδιότητες της αναθέτει ο νόμος σχετικά με τις μεταπτυχιακές και τις διδακτορικές σπουδές».

Ο περιορισμός του συνολικού πλήθους των **Θητειών** στην Προεδρία Τμημάτων και (ακόμα περισσότερο) στη Διεύθυνση Τομέων θα δημιουργήσει σοβαρά, ενδεχομένως αδιέξοδα, προβλήματα σε Τμήματα και (ιδιαίτερα) Τομείς με μικρό πλήθος μελών:

- ο «Δεν επιτρέπεται η εκλογή του ίδιου προσώπου ως Προέδρου για περισσότερες από τέσσερις (4) θητείες συνολικά» (ν/σ, αρ. 23.1γ)
- ο «Δεν επιτρέπεται η εκλογή Διευθυντή [Τομέα] για περισσότερες από τέσσερις (4) θητείες συνολικά» (ν/σ, αρ. 27.1γ))

ΠΡΟΤΑΣΗ: *Να αρθεί ο περιορισμός στο συνολικό πλήθος των θητειών Προέδρου και, οπωσδήποτε, Διευθυντή Τομέα.*

- Στη σύνθεση της Γενικής Συνέλευσης Τομέα (ν/σ, αρ. 26.1) δεν προσδιορίζεται ότι οι εκπρόσωποι των φοιτητών «συμμετέχουν με δικαίωμα ψήφου επί φοιτητικών θεμάτων», όπως προσδιορίζεται στη σύνθεση της Συνέλευσης Τμήματος (ν/σ, αρ. 21. 1). Επίσης, δεν προσδιορίζεται ότι οι εκπρόσωποι του λοιπού διοικητικού και εργαστηριακού προσωπικού «συμμετέχουν με δικαίωμα ψήφου, μόνο αν συζητούνται θέματα που αφορούν σε ζητήματα της οικείας κατηγορίας προσωπικού», όπως προσδιορίζεται στη σύνθεση της Συγκλήτου (ν/σ, αρ. 13.1), αλλά και στη σύνθεση της Γενικής Συνέλευσης Σχολής (ν/σ, αρ. 19.1).

ΠΡΟΤΑΣΗ: *Να προστεθούν στο αρ. 26.1 οι σχετικοί προσδιορισμοί του δικαιώματος ψήφου των εκπροσώπων των φοιτητών και του λοιπού διοικητικού και εργαστηριακού προσωπικού του Τομέα. Επίσης, να προστεθεί ο σχετικός προσδιορισμός για τους εκπροσώπους των φοιτητών στη Γενική Συνέλευση Σχολής (αρ. 19.1)*

Κατάρτιση και εκτέλεση τακτικού προϋπολογισμού

Βάσει του ν/σ, η **Κοσμητεία** «κατανέμει τα κονδύλια του τακτικού προϋπολογισμού στα Τμήματα ...» (αρ. 18.3ε).

ΣΧΟΛΙΟ: *Πρέπει να διευκρινισθεί η διαδικασία κατάρτισης και εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Ιδρύματος, σε συνάρτηση με την αντίστοιχη αρμοδιότητα του Πρύτανη (ν/σ, αρ. 15.15ζ), του Πρυτανικού Συμβουλίου (14.2γ) και της Συγκλήτου (13.2ζ).*

Επίσης, η **Γενική Συνέλευση Τομέα** «κατανέμει τα κονδύλια του Τομέα στις διάφορες διδακτικές και ερευνητικές του δραστηριότητες» (ν/σ, αρ. 26.2γ), άρα προκύπτει υποχρέωση της Συνέλευσης του Τμήματος να κατανέμει κονδύλια του προϋπολογισμού του Τμήματος στους Τομείς.

ΠΡΟΤΑΣΗ: *Ο τρόπος κατανομής κονδυλίων του τακτικού προϋπολογισμού να αποτελεί αντικείμενο του Οργανισμού του Πανεπιστημίου.*

Δεύτερος και Τρίτος Κύκλος Σπουδών

ΓΕΝΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ:

Και εδώ είναι αναγκαία η θέσπιση μεταβατικών διατάξεων. Το νέο πλαίσιο, στο σύνολό του, δεν μπορεί να ενεργοποιηθεί πριν από την πάροδο ενός έτους τουλάχιστον (δηλαδή να ισχύσει συνολικά πριν από την 1/9/2018).

Το κεφάλαιο αυτό του νομοσχεδίου χαρακτηρίζεται από υπερρύθμιση σε μεγαλύτερο ακόμα βαθμό από τα υπόλοιπα κεφάλαιά του.

Το πλαίσιο για την ίδρυση των Π.Μ.Σ., όπως ορίζεται στο αρ. 32, επιβάλλει ένα μεγάλο αριθμό γραφειοκρατικών εμποδίων με την μορφή εγγράφων (εισήγηση, αναλυτικό λειτουργικό κόστος, ειδική αιτιολόγηση, μελέτη σκοπιμότητας, πενταετής αναλυτικός προϋπολογισμός, έκθεση οικείου τμήματος κλπ) χωρίς αυτό να οδηγεί σε χρηματοδότηση (εκτός από μια αόριστη «υπόσχεση» για χρηματοδότηση [αρ. 37.3] ενδεχομένως και πάλι από τα αποθεματικά των Ιδρυμάτων). Θέτει εμπόδια στο επίπεδο των αποφάσεων (με αντιρρήσεις του 1/3 των μελών της Γενικής Συνέλευσης, η Σύγκλητος²⁰ υποχρεούται σε ειδική αιτιολογία και ο Υπουργός μπορεί να απορρίψει το Πρόγραμμα [αρ. 32]).

Το κεφάλαιο επικεντρώνεται σε περιορισμούς και εντέλει σε αποθάρρυνση των Π.Μ.Σ. με δίδακτρα. Οι περιορισμοί αυτοί δυσχεραίνουν και αποθαρρύνουν τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών στο σύνολό τους, είτε με δίδακτρα, είτε χωρίς δίδακτρα.

Περιλαμβάνονται εξαιρετικά περιοριστικές γενικές ρυθμίσεις, με πνεύμα ποσόστωσης, όπως:

- «Σε κάθε περίπτωση, απαγορεύεται η διδασκαλία μαθημάτων σε ποσοστό μεγαλύτερο του 25% με μέσα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο Γενικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών» (ν/σ, αρ. **30.4.3**)

ΣΧΟΛΙΟ: Η ρύθμιση αυτή απαγορεύει τη θέσπιση εξ αποστάσεως ΠΜΣ. Οι έλληνες πολίτες θα λαμβάνουν εξ αποστάσεως ΠΜΣ από το εξωτερικό.

- «Στα Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί κάτοχοι τίτλου του πρώτου κύκλου σπουδών Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή τίτλου ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, ο οποίος έχει αναγνωρισθεί από το Διεπιστημονικό Οργανισμό Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών και Πληροφόρησης (Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.), σύμφωνα με το ν. 3328/2005 (Α' 80), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει» (ν/σ, αρ. **32.1**)

ΣΧΟΛΙΟ: Η υποχρέωση αναγνώρισης προπτυχιακών τίτλων σπουδών από τον ΔΟΑΤΑΠ προκειμένου να γίνει η αποδοχή ενός φοιτητή σε ΠΜΣ δημιουργεί ανεπίτρεπτους φραγμούς στην προσέλκυση φοιτητών του εξωτερικού.

²⁰ Προβλέπεται (αρ. 31) η λήψη αποφάσεων σχετικά με μεταπτυχιακά προγράμματα από τη Σύγκλητο. Εάν η Σύγκλητος έχει εκπροσώπηση προπτυχιακών φοιτητών αυτό δεν είναι ορθό. Καθώς δεν προβλέπεται Σύγκλητος Ειδικής Σύνθεσης, πρέπει, όπως αναφέρθηκε παραπάνω, οι εκπρόσωποι των προπτυχιακών φοιτητών στη Σύγκλητο και να μην έχουν δικαίωμα ψήφου σε θέματα δεύτερου και τρίτου κύκλου σπουδών.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Να αποφασίζει το Πρόγραμμα για την επιλεξιμότητα του φοιτητή εφόσον αυτός φέρει τίτλο από Ίδρυμα που θεωρείται ομοταγές από τον ΔΟΑΤΑΠ.

- «Οι κατευθύνσεις που τυχόν έχει το πρόγραμμα, οι οποίες δεν μπορεί να είναι περισσότερες από τρεις» (ν/σ, αρ. **32.26**)

ΣΧΟΛΙΟ: Η διάταξη αυτή θέτει εκτός νόμου Π.Μ.Σ. του Πανεπιστημίου Κρήτης που λειτουργούν επιτυχώς επί δεκαετίες χωρίς δίδακτρα.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Να απαλειφθεί η διάταξη.

- «Αν το Π.Μ.Σ. περιλαμβάνει την εκπόνηση διπλωματικής εργασίας, η Σ.Ε. μετά από αίτηση του υποψηφίου όπου αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο προτεινόμενος επιβλέπων και στην οποία επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, ορίζει τον επιβλέποντα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, στην οποία συμμετέχει και ο επιβλέπων. Για να εγκριθεί η εργασία ο φοιτητής οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της εξεταστικής επιτροπής» (ν/σ, αρ. **34.4**)

ΣΧΟΛΙΟ: Χαρακτηριστικό δείγμα υπερρύθμισης.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Το θέμα να ρυθμίζεται από τον Εσωτερικό Κανονισμό του (εκάστοτε) ΠΜΣ.

- «Απαλλάσσονται των τελών φοίτησης στα Π.Μ.Σ. οι φοιτητές, των οποίων το ατομικό, εφόσον διαθέτουν ίδιο εισόδημα, και το οικογενειακό διαθέσιμο ισοδύναμο εισόδημα δεν υπερβαίνουν αυτοτελώς το 70% του εθνικού διάμεσου διαθέσιμου ισοδύναμου εισοδήματος, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα κάθε φορά δημοσιευμένα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.)» (αρ. **35.2**)

ΣΧΟΛΙΟ: Η εξαίρεση των τελών φοίτησης σε Π.Μ.Σ. από τους σύμφωνα με τις φορολογικές δηλώσεις οικονομικά ασθενείς είναι ανεφάρμοστη. Καθιστά πρακτικά αδύνατη την διεξαγωγή των Π.Μ.Σ. με δίδακτρα.²¹

ΠΡΟΤΑΣΗ: Να θεσπίζονται ανταποδοτικές υποτροφίες σε ποσοστό των εισαγομένων φοιτητών, οριζόμενο από τον Γενικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών (πβ. τη σχετική απόφαση του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Κρήτης [15/9/2014], όπου

²¹ Ένα παράδειγμα: Έστω Π.Μ.Σ. (χωρίς αμοιβές μελών ΔΕΠ) με ετήσιο συνολικό κόστος 20.000 ευρώ που έχει δεσμευτεί (κατά το άρθρο 32.2ζ) ότι θα εισαχθούν 20 φοιτητές. Αν οι 19 έχουν χαμηλό εισόδημα (<70% του εθνικού διάμεσου, κατά ΕΛΣΤΑΤ) τότε ή ο 20ός θα πληρώσει 20.000 Ευρώ (σαν να πήγαινε σε πανεπιστήμιο των Η.Π.Α.) συν τα έξοδα διαβίωσής του ή το πρόγραμμα δεν θα πραγματοποιηθεί ή θα πραγματοποιηθεί χωρίς τα στοιχεία που έχουν κόστος (π.χ. χωρίς εργαστηριακές ασκήσεις, ή αποστολές δειγματοληψίας, διπλωματικές κ.λπ.), οπότε παραβιάζονται οι όροι της προκήρυξης με ενδεχόμενες ευθύνες των αντίστοιχων οργάνων και προσώπων. Εντέλει, το αν και πόσα έσοδα θα έχει το Π.Μ.Σ. και αν θα μπορέσει να πραγματοποιηθεί δεν θα το γνωρίζει κανείς παρά μόνο μετά την αίτηση και απόφαση απαλλαγής των «επιτυχόντων».

προβλέπεται «η χορήγηση ικανού αριθμού υποτροφιών, σε ποσοστό τουλάχιστον 10% των εισαγομένων»).

- «Το Ίδρυμα μπορεί να απαλλάσσει φοιτητές, οι οποίοι δεν δικαιούνται απαλλαγής σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, μερικώς ή ολικώς από τα τέλη φοίτησης, αν αυτοί παρέχουν υπηρεσίες αποκλειστικά ακαδημαϊκού περιεχομένου, που δεν υπερβαίνουν τις έξι (6) ώρες την εβδομάδα και μόνο κατά τη διάρκεια των εβδομάδων που διδάσκονται τα μαθήματα στο οικείο Τμήμα ή σε άλλο Τμήμα του ιδίου Ιδρύματος, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο Γενικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών» (ν/σ, αρ. **35.4**)

ΣΧΟΛΙΟ: Δίδεται η ως άνω δυνατότητα σε ΠΜΣ με δίδακτρα την οποία ωστόσο στερούνται ΠΜΣ χωρίς δίδακτρα.

- «Οι διδάσκοντες σε Π.Μ.Σ. προέρχονται κατά 60% τουλάχιστον από καθηγητές, υπηρετούντες λέκτορες ή αφυπηρετήσαντες καθηγητές του οικείου Τμήματος. Σε περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ., τουλάχιστον το 80% των διδασκόντων προέρχεται από καθηγητές, υπηρετούντες λέκτορες ή αφυπηρετήσαντες καθηγητές των συνεργαζόμενων Τμημάτων» (ν/σ, αρ. **36.1**)

ΣΧΟΛΙΟ: Τα ποσοστά που αναφέρονται στο άρθρο για διδασκαλία τακτικού διδακτικού προσωπικού είναι ανεφάρμοστα. Επίσης, οι ρυθμίσεις αυτές αποτρέπουν την απασχόληση νέων επιστημόνων με ειδικεύσεις αιχμής.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Σε κάθε περίπτωση, παρόμοιες ρυθμίσεις, αν κριθούν αναγκαίες, να αποτελούν αντικείμενο απόφασης του Πανεπιστημίου.

- «Προϋπόθεση για την αμοιβή καθηγητή ή υπηρετούντος λέκτορα για τη συμμετοχή του σε Π.Μ.Σ., με τη μορφή μαθήματος, σεμιναρίου ή εργαστηρίου, αποτελεί η αμισθί διδασκαλία, επιπλέον των νομίμων υποχρεώσεών του, ενός μαθήματος, σεμιναρίου ή εργαστηρίου, αντίστοιχα, σε τουλάχιστον ένα Π.Μ.Σ. του Τμήματός του ή άλλου Τμήματος του ιδίου ή άλλου Α.Ε.Ι., εφόσον στο Τμήμα του δεν λειτουργεί Π.Μ.Σ.» (ν/σ, αρ. **36.3**)

ΣΧΟΛΙΟ: Η διάταξη αυτή είναι πρακτικά απαγορευτική για την αμειβόμενη διδασκαλία σε ΠΜΣ με δίδακτρα. Το Πανεπιστήμιο Κρήτης δεν έχει και δεν είχε ποτέ τέτοιες αμοιβές (βλ. τη σχετική απόφαση του Συμβουλίου του Πανεπιστημίου Κρήτης από 15/9/2014), ωστόσο η γενική απαγόρευση θα πλήξει τις μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Να αρθεί η αναφερόμενη προϋπόθεση.

- Προβλέπεται (ν/σ, αρ. **41.1**) ότι, σε περίπτωση που η τριμελής συμβουλευτική επιτροπή υποψήφιου διδάκτορα απορρίψει την αίτησή του για δημόσια υποστήριξη και αξιολόγηση της διατριβής του από επταμελή εξεταστική επιτροπή, «ο υποψήφιος μπορεί να αιτηθεί άπαξ τη συγκρότηση νέας τριμελούς επιτροπής, προκειμένου να εξετάσει το αίτημά του για δημόσια υποστήριξη της διατριβής, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο Γενικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών».

ΣΧΟΛΙΟ: Η πρόβλεψη αυτή αντιβαίνει στο πνεύμα της πανεπιστημιακής παιδείας και είναι προσβλητική για τους ακαδημαϊκούς δασκάλους. Δεν νοείται ο υποψήφιος διδάκτορας να απολύει την τριμελή επιτροπή του.

ΠΡΟΤΑΣΗ: Να απαλειφθεί η σχετική πρόβλεψη.

- Στον «Γενικό Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών» προβλέπεται «ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών ανά διδάσκοντα, καθώς και ο μέγιστος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών ανά Τμήμα, σε σχέση και με τον αριθμό των προπτυχιακών φοιτητών και των διδασκόντων, προκειμένου για τη διασφάλιση της ποιότητας όλων των κύκλων σπουδών του ιδρύματος» (ν/σ, αρ. **45.1β**)

ΕΡΩΤΗΜΑ: Υπονοείται εδώ ότι μεγάλος αριθμός μεταπτυχιακών φοιτητών ανά διδάσκοντα και ανά Τμήμα είναι σε βάρος των προπτυχιακών σπουδών (ακόμη και αν το οικονομικό θέμα είχε λυθεί);

ΠΡΟΤΑΣΗ: Να απαλειφθεί η υποχρέωση.

Ακαδημαϊκά Συμβούλια Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας

Το σχετικό άρθρο (47) διέπεται από απόλυτη σύγχυση:

«Σε κάθε διοικητική Περιφέρεια της Χώρας συστήνεται Ακαδημαϊκό Συμβούλιο Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας (Α.Σ.Α.Ε.Ε.). Είναι δυνατόν να συστήνεται ένα Α.Σ.Α.Ε.Ε. ανά δύο ή περισσότερες Περιφέρειες ή δύο ή περισσότερα Α.Σ.Α.Ε.Ε. σε μία Περιφέρεια». (47.1)

Η **αρμοδιότητα** «χάραξης στρατηγικής» επικαλύπτεται με την αντίστοιχη των Πρυτανικών Συμβουλίων και της Σύγκλητου. (Ωστόσο, εδώ αναφέρεται σε «χάραξη προτάσεων στρατηγικής» (47.1α), εννοώντας ενδεχομένως «προτάσεις χάραξης στρατηγικής», οπότε ο ρόλος του Α.Σ.Α.Ε.Ε. είναι απλώς συμβουλευτικός. Ωστόσο, πάλι, «Το διετές σχέδιο στρατηγικής [που εκπονεί το Α.Σ.Α.Ε.Ε.] εγκρίνεται από τη Σύγκλητο του οικείου [?] Α.Ε.Ι.. Το Α.Σ.Α.Ε.Ε. συντονίζει τις διαδικασίες εκπλήρωσης και έχει την ευθύνη της εφαρμογής του εγκεκριμένου σχεδίου στρατηγικής» (47.4)).

Η **σύνθεση** του Α.Σ.Α.Ε.Ε. είναι απολύτως ασαφής, ως προς τον τρόπο εκλογής της κατηγορίας (α) παρακάτω:

«Το Α.Σ.Α.Ε.Ε. αποτελείται από δέκα εννέα (19) μέλη:

α) δεκαέξι (16) μέλη είναι καθηγητές των Α.Ε.Ι. της ίδιας ή άλλης Περιφέρειας ή της αλλοδαπής και ερευνητές Ε.Κ. της οικείας Περιφέρειας, οι οποίοι εκλέγονται ύστερα από σχετική πρόσκληση που απευθύνει η Σύγκλητος του αρμόδιου Α.Ε.Ι., σύμφωνα με την παρ. 10.²²

²² «Την ευθύνη της οργάνωσης της διαδικασίας ανάδειξης των μελών του Α.Σ.Α.Ε.Ε. σε κάθε Περιφέρεια, καθώς και την αρμοδιότητα συγκρότησης αυτού έχει η Σύγκλητος του Α.Ε.Ι. από το

β) ένα (1) μέλος υποδεικνύεται από το Εθνικό Συμβούλιο Έρευνας και Καινοτομίας (Ε.Σ.Ε.Κ.),

δ) ένα (1) μέλος ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης,

ε) ένα (1) μέλος ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων» (47.7)

ΣΧΟΛΙΟ: Δεν διαχωρίζονται εξωτερικά από εσωτερικά μέλη (και, ειδικότερα, δεν καθορίζεται το πλήθος των εσωτερικών μελών ανά εκπροσωπούμενο Ίδρυμα). Ωστόσο, παρακάτω προβλέπεται ότι «το εκλεκτορικό σώμα για την εκλογή των εκπροσώπων του κάθε Α.Ε.Ι. αποτελείται από το σύνολο των καθηγητών και υπηρετούντων λεκτόρων», χωρίς πάλι να ορίζεται το πλήθος ή η αναλογία τους. Δεν προσδιορίζεται διαδικασία εκλογής ή επιλογής μελών που δεν ανήκουν σε συμμετέχοντα ΑΕΙ (εξωτερικών μελών).

Υπάρχουν διορισμένοι εκπρόσωποι της κεντρικής κυβέρνησης αλλά δεν υπάρχει εκπρόσωπος της Περιφέρειας.

ΓΕΝΙΚΟ ΣΧΟΛΙΟ: Ο νεοεισαγόμενος θεσμός του περιφερειακού «Ακαδημαϊκού Συμβουλίου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας» χαρακτηρίζεται από μεγάλη ασάφεια και σύγχυση, τόσο ως προς τις αρμοδιότητες, όσο και ως προς τη σύνθεσή του. Δεν θα λειτουργήσει ποτέ ή θα αποτελέσει μια ακόμα τροχοπέδη στην εκπαίδευση και την έρευνα.

Ε.Λ.Κ.Ε.

ΓΕΝΙΚΟ ΣΧΟΛΙΟ: Η υπαγωγή του Ε.Λ.Κ.Ε. στο Δημόσιο Λογιστικό, με ό,τι αυτό συνεπάγεται, θα αποτελέσει σοβαρό πλήγμα τόσο στην έρευνα όσο και στα οικονομικά του δημόσιου Πανεπιστημίου.

«4. α) Οι Ε.Λ.Κ.Ε. διατηρούν λογαριασμούς στην Τράπεζα της Ελλάδος και σε πιστωτικά ιδρύματα με τίτλο «Ε.Λ.Κ.Ε./ονομασία Α.Ε.Ι.». [...]

β) Με απόφαση της Επιτροπής Ερευνών μεταφέρεται μέρος των ταμειακών τους διαθεσίμων από τα πιστωτικά ιδρύματα στην Τράπεζα της Ελλάδος (ΤτΕ), σε λογαριασμούς ταμειακής διαχείρισης και η διαχείρισή τους ενεργείται από την ΤτΕ και τον ΟΔΔΗΧ [...]

γ) Με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών ορίζεται η διαδικασία και οι σχετικές λεπτομέρειες για την ανά μήνα ή δεκαπενθήμερο μεταφορά χρηματικών διαθεσίμων από την Τράπεζα της Ελλάδας σε πιστωτικό ίδρυμα, βάσει αντίστοιχου μηνιαίου ή δεκαπενθήμερου προγραμματισμού πληρωμών του Ε.Λ.Κ.Ε. για τη διενέργεια αυτών με ηλεκτρονικό τρόπο. [...]

ΣΧΟΛΙΟ: Η διαχείριση των διαθεσίμων του Ε.Λ.Κ.Ε. από την Τράπεζα της Ελλάδος και τον Ο.Δ.ΔΗ.Χ. είναι ασύμβατη με τις διαχειριστικές υποχρεώσεις των δικαιούχων των προγραμμάτων έναντι των ευρωπαϊκών (κοινοτικών) πηγών χρηματοδότησής τους.

οποίο προέρχεται ο Πρόεδρος του απερχόμενου Α.Σ.Α.Ε.Ε. (εφεξής αρμόδια Σύγκλητος)» (47.10α). Ωστόσο δεν προσδιορίζεται ότι ο Πρόεδρος πρέπει να ανήκει σε συμμετέχον ΑΕΙ.

«6. α) Το ποσοστό των ετήσιων εσόδων των περιπτ. δ', ε', ζ', η' και θ' της παρ. 1 του άρθρου 49²³ που μεταβιβάζεται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. στον τακτικό προϋπολογισμό του Α.Ε.Ι., ύστερα από εισήγηση της Επιτροπής Ερευνών και απόφαση της Συγκλήτου, δεν μπορεί να υπολείπεται του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνόλου των εσόδων αυτών» (ν/σ, **αρ.57.6**)

ΣΧΟΛΙΟ: Η υποχρεωτική μεταφορά του 30% των εσόδων του Ε.Λ.Κ.Ε. στον τακτικό προϋπολογισμό του Ιδρύματος προοιωνίζεται μεγαλύτερη ακόμα μείωση της κρατικής χρηματοδότησης του δημόσιου πανεπιστημίου. Επιπλέον, αφαιρούνται πόροι με τους οποίους το Πανεπιστήμιο ασκεί την ερευνητική του πολιτική, χρηματοδοτώντας ερευνητικά προγράμματα μέσω των εσόδων του Ε.Λ.Κ.Ε..

Επιπλέον:

Επαγγελματική εκπαίδευση

Βάσει του ν/σ, το ΥπΠΕΘ μπορεί να επιβάλλει στα ΑΕΙ την οργάνωση στα Α.Ε.Ι. «διετών προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για αποφοίτους των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.), τα οποία θα παρέχουν σχετικά διπλώματα επιπέδου 5 του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων», δηλαδή διπλώματα που αντιστοιχούν με Απολυτήριο Τεχνικού-Επαγγελματικού Λυκείου με τάξη μαθητείας, Πτυχίο ΙΕΚ, Πτυχίο μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ειδικότερα, «Για την έκδοση της ανωτέρω απόφασης ο Υπουργός Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων ζητά τη **[απλή]** γνώμη της Συγκλήτου του οικείου Ιδρύματος και του Εθνικού Συμβουλίου Εκπαίδευσης και Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (Ε.Σ.Ε.Κ.Α.Α.Δ.)²⁴» (ν/σ, αρ. **1.4**).

ΠΡΟΤΑΣΗ: Να καταργηθεί, ή τουλάχιστον να απαιτείται σύμφωνη γνώμη της Συγκλήτου.

²³ «(δ) εμπορική εκμετάλλευση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, προϊόντων μεταφοράς τεχνολογίας-τεχνογνωσίας, που προκύπτουν από την εκτέλεση χρηματοδοτούμενων έργων και την εν γένει ερευνητική δραστηριότητα των μελών της πανεπιστημιακής κοινότητας, (ε) εκδόσεις, (στ) τέλη εγγραφής/δίδακτρα, οικονομική συμμετοχή τρίτων σε συνέδρια, σεμινάρια και εκτελούμενα προγράμματα τυπικής και δια Βίου Μάθησης, (ζ) πρόσοδοι από την αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων του Ε.Λ.Κ.Ε. (κινητών και ακινήτων), (η) ποσοστό επί του εισοδήματος των καθηγητών και των λεκτόρων, σύμφωνα με το άρθρο 23 του ν. 4009/2011, (θ) έσοδα από κρατήσεις που επιβάλλονται για λογαριασμό του Ε.Λ.Κ.Ε./Α.Ε.Ι., σύμφωνα με την εκάστοτε απόφαση ή σύμβαση χρηματοδότησης, σε εκτελούμενα έργα/προγράμματα των περιπτ. α', β', γ' και στ' της παρούσας παραγράφου, συμπεριλαμβανομένης της ειδικής κράτησης της παρ. 5 του άρθρου 57 (overhead)».

²⁴ Πρώην ΕΣΥΠ.

Ξενογλωσσα προγράμματα σπουδών

Σύμφωνα με το ν/σ, η Σύγκλητος «αποφασίζει τη διοργάνωση, συνολικά ή εν μέρει, προγραμμάτων πρώτου κύκλου σπουδών σε ξένη γλώσσα σε συνεργασία με το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος (ΔΙ.ΠΑ.Ε.), ύστερα από εισήγηση της Συνέλευσης του οικείου Τμήματος» (ν/σ, αρ. **13.2κα**)

ΕΡΩΤΗΜΑ: *Γιατί απαιτείται η «συνεργασία» με το ΔΙΠΑΕ;*

ΠΡΟΤΑΣΗ: *Να απαλειφθεί η φράση «σε συνεργασία με το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος (ΔΙ.ΠΑ.Ε.)»*

Επιστημονικό έργο διδασκόντων

«Οι καθηγητές και οι υπηρετούντες λέκτορες είναι δυνατόν, μετά από απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, να ασκούν διδακτικό, ερευνητικό, εργαστηριακό ή κλινικό και εν γένει επιστημονικό έργο σε περισσότερους από έναν Τομείς του ίδιου Τμήματος και σε περισσότερα από ένα Τμήματα της ίδιας ή διαφορετικών Σχολών του ίδιου Α.Ε.Ι., μετά από αίτημα του Τομέα ή του Τμήματος υποδοχής» (ν/σ, αρ. **10.4**)

ΣΧΟΛΙΟ: *Η διάταξη αντιβαίνει στην ακαδημαϊκή ελευθερία. Τα μέλη ΔΕΠ μπορούν να ασκούν επιστημονικό έργο κατά βούληση και χωρίς να απαιτείται η έγκριση του αντίστοιχου Τμήματος.*